

KUKÁTKO

ZPRAVODAJ XVIII. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY
AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO DIVADLA PRO DĚTI

Lистопад 1999

č. 5

VÝSLEDKY

NA NÁVRH ODBORNÉ POROTY BYLA UDĚLENA TATO ČESTNÁ UZNÁNÍ:

Petru KOČKOVÍ

za roli Muzikanta Židlouška ve hře Václava Tomšovského
Jak se čerti ženili

Ludku HAŠKOVÍ

za roli Trpaslíka ve hře Ludka Haška
O rozmazlené princezně

Divadlu Na Kopečku při PL Jihlava

za hudební složku inscenace hry Václava Tomšovského
Jak se čerti ženili

Divadelnímu souboru BAF Hostinné

za realizaci hudební složky inscenace hry Ludka Haška
O rozmazlené princezně

Davidu BAZIKOVÍ

za dramaturgii textové předlohy Václava Říhy a za režii a výpravu inscenace
Čertova služba

NA NÁVRH ODBORNÉ POROTY BYLY UDĚLENY TYTO CENY:

Janě KOVAŘÍKOVÉ

za roli Čerta v inscenaci Čertova služba podle Václava Říhy

Aleně RATAJOVÉ

za roli Matky děda Vševěda ve hře Jana Korčíka podle pohádky K. J. Erbenů Tři zlaté vlasy děda Vševěda

Hereckému kolektivu DDS Ty-já-tr Bez názvu při DDM Praha

za ztvárnění rolí ve hře Ludka Horkého, Jiřího Chalupy a Radky Tesárkové Pohádky z košíku

Petru VAŇKOVÍ

za role ve hře Petra Vaňka a Jitky Smejkalové podle Ondřeje Sekory Ferda Mravenec v cizích službách

Jitce SMEJKALOVÉ

za role ve hře Petra Vaňka a Jitky Smejkalové podle Ondřeje Sekory Ferda Mravenec v cizích službách

Martínu PÍSAŘÍKOVÍ

za hudbu k inscenaci hry Ludka Horkého, Jiřího Chalupy a Radky Tesárkové Pohádky z košíku

Janu KORČÍKOVÍ

za kostýmy ke hře Jana Korčíka podle pohádky K. J. Erbena Tři zlaté vlasy děda Vševeda

Petru a Maril VAŇKOVÝM a Jitce SMEJKALOVÉ

za výpravu ke hře Petra Vaňka a Jitky Smejkalové podle Ondřeje Sekory Ferda Mravenec v cizích službách

Renatě PAVLÍČKOVÉ

za scénografii hry Michala Čunderleho a Mojmíra Přikryla Už nikdy nebudu spát v rákosí

Janu KORČÍKOVÍ

za dramaturgickou volbu pohádky K. J. Erbena Tři zlaté vlasy děda Vševeda

Michalu ČUNDERLEMU

za dramatický text Už nikdy nebudu spát v rákosí

Ludku HORKÉMU

za režii hry Ludka Horkého, Jiřího Chalupy a Radky Tesárkové Pohádky z košíku

Haně KOTYZOVÉ

za režii hry Michala Čunderleho a Mojmíra Přikryla Už nikdy nebudu spát v rákosí

DDS Ty-já-tr Bez názvu při DDM Praha

za inscenaci hry Ludka Horkého, Jiřího Chalupy a Radky Tesárkové Pohádky z košíku

Divadelnímu souboru Hugo při ZUŠ Vladimíra Ambrose Prostějov

za inscenaci hry Michala Čunderleho a Mojmíra Přikryla Už nikdy nebudu spát v rákosí

CENA DĚTSKÉ POROTY:

Divadelnímu souboru Hugo při ZUŠ Vladimíra Ambrose Prostějov

za inscenaci hry Michala Čunderleho a Mojmíra Přikryla Už nikdy nebudu spát v rákosí

ODBORNÁ POROTA RAKOVNICKÉ POPELKY 1999 DOPORUČUJE K VÝBĚRU DO PROGRAMU 70. JIRÁSKOVA HRONOVA V ROCE 2000 TYTO SOUBORY A INSCENACE:

Na 2. místě DDS Ty-já-tr Bez názvu při DDM Praha

za inscenaci hry Ludka Horkého, Jiřího Chalupy a Radky Tesárkové Pohádky z košíku

Na 1. místě Divadelní soubor Hugo při ZUŠ Vladimíra Ambrose Prostějov

za inscenaci hry Michala Čunderleho a Mojmíra Přikryla Už nikdy nebudu spát v rákosí

Odborná porota nenominuje pro 70. Jiráskův Hronov žádnou inscenaci.

Oceněné práce autorské soutěže Oříšky pro Popelku 1998/99

Odborná porota ve složení Alena Urbanová, Kateřina Fixová a Vladimír Zajíc doporučila z 20 prací, které posuzovala, ke zveřejnění tiskem níže uvedené divadelní hry a rozhodla o tomto umístění a udělení cen:

K otištění: **Marie Litošová:** Cesta do Betléma – Putování tří králů aneb Jak to určitě nebylo (mimo zadání soutěže, ale nejkvalitnější text, který by jinak obdržel I. cenu)

4. místo: **Kristína Herzinová:** Cesta za Bohem hor

3. cena: **Vladimír T. Gottwald:** Pohádka o třech princích

2. cena: **Daniela Skalová:** Proč meluzína hvízdá v komíně

1. cena: neudělena

Poznámka: Podrobnější zpráva o výsledcích soutěže a úrovni her, jimiž byla soutěž obelána, bude zveřejněna v časopisu Amatérská scéna č. 6/99.

SLOVO ZÁVĚREM

Letošní ročník rakovnické národní přehlídky amatérského činoherního divadla pro děti POPELKA se ocitl svým způsobem na křižovatce. Toto přirovnání většinou používáme pro vyjádření otazníků nad celkovými výsledky. Jsem rád, že letos můžeme v této souvislosti mluvit opačně. Dlouhá léta hovoříme o tom, že dramaturgie divadla pro děti je jedním z hlavních důvodů, proč je tato divadelní oblast na chvostu divadelního směřování. Důvodů je několik. Stále ještě přezívá v mnoha případech názor, že děti nejsou schopny vnímat regulérní divadelní tvar, že je potřeba pro jejich vnímání vše vysvětlovat, popisovat a zjednodušovat. Z tohoto úhlu pohledu pak soubory volí tituly, které umožňují na jevišti prezentovat zjednodušené karikatury než tituly, kde je potřeba vyprávět téma příběhu a vytvářet plnohodnotné charaktery. Dalším důvodem je fatální podceňování dětského diváka formulkami, které všichni známe: „co chcete, vždyť pro děti je to dobré“, či „dětem se to líbilo“. A tak bychom mohli pokračovat. Na otázky souborů co tedy mají hrát, když v drtivé většině texty divadla pro děti nesplňují ani ty nejzákladnější umělecká kritéria, jsme vždy odpovídali, že kromě několika málo daných předloh je jedinou cestou vlastní tvorba. Dostalo se nám odpovědí, že se nám to říká, ale že je to prakticky nepřekonatelná věc. Rok 1999 přivedl do programu rakovnické přehlídky celkem devět inscenací, a z toho šest, tedy plně dvě třetiny, texty z vlastní dílny souborů. A hle! Tyto texty se staly základem pro vrcholné inscenace letošního ročníku Popelky. Až by se tomu člověku nechtělo věřit... Dalším letošním překvapením je fakt, že ne všechny předlohy jsou úzce spjaté s autorským scénickým vyjádřením toho kterého souboru, to jest nenesou pouze znaky typické pro tzv. autorské, netradiční divadlo, ale že zde najdeme i texty tzv. tradičního, interpretačního divadla, které mohou být prezentovány i soubory jinými než mateřskými. V tomto slova smyslu je nutné se zmínit o jevištní adaptaci klasické Erbenovy pohádky Tři zlaté vlasy děda Vševěda Jana Korčíka, a zejména o původní hře Michala Čunderleho Už nikdy nebudu spát v rákosí. Tyto dva texty považujeme za počiny, které nemají v rámci Popelky obdoby. Úplně jiný zdroj, ale ve výsledku srovnatelný, představují texty bytostně spjaté se samotnou jevištní realizací, to jest texty, které označujeme jako tzv. autorské. V první řadě jsou to Pohádky z košíku Ludka Horkého, Jiřího Chalupy a Radky Tesárkové a Ferda Mravenec v cizích službách Petra Vaňka a Jitky Smejkalové podle Ondřeje Sekory, o několik kroků za nimi pak dramaturgie Davida Bazika prózy Václava Říhy Čertova služba a text Ludka Haška O rozmazlené princezně. Z tohoto úhlu pohledu jsme na křižovatce, která nám dává jasný a smysluplný směr. Jsem přesvědčen, že cesta je jednoznačně správná. Vyhráno však není.

Nemůžeme ale říci, že ostatní dramaturgická volba se míjela účinkem, i když hra Václava Tomšovského Jak se čerti ženili vyvolává mnoho otazníků. Naopak, Lucerna

Aloise Jiráka a Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert Jana Drdy mají nosný příběh, skvěle napsané dramatické postavy, mluvné dialogy a mají veškeré předpoklady oslovit dnešního dětského diváka. Oba posledně jmenované tituly však svou realizací zůstaly za očekáváním a pohybují se pouze v oblasti reprodukce a ilustrace předlohy. V této souvislosti nemůžeme nezmínit sympatickou snahu divadelního souboru Jizeran Rakousy u Turnova o obnovení činnosti svého souboru, a tím o zapojení většiny obce do divadelního dění. Jejich snaha po rozšíření svých vědomostí o divadle byla v uplynulých dnech na přehlídce všudypřítomná a nepřehlédnutelná. Nepřehlédnutelná dokonce tak, že odborná porota požádala ředitele přehlídky o zvláštní ocenění divadelníků z Rakous. A ten rád souhlasil.

Dramaturgie včetně původních textů je veledůležitá věc, divadlo pro děti nevyjímaje, je však nutné si uvědomit, že je to zase a jenom výchozí bod budoucích inscenací. A zde vidíme největší rezervy letošní Popelky. Režie trpěla ve většině případů neujasněním žánru a stylu a nedůsledností ve výběru výrazových prostředků. I zde naštěstí existují dvě výjimky. Režie hry Už nikdy nebudu spát v rákosí ve své rozhodující části vynalézavě a svébytně interpretuje původní předlohu, a v případě Pohádek z košíku se dokonce stává rozhodujícím principem divadelního jazyka. Celkově lze však říci, že jestliže dramaturgie vykročila rozhodujícím směrem, režie za ní poněkud pokulhává.

Dalším potěšitelným jevem je nebývalá přítomnost nových a mladých souborů na národní přehlídce amatérského činoherního divadla pro děti. V drtivé většině se u těchto souborů jednoznačně projevil herecký talent jejich členů. Nezbyvá, než si přát, aby byl tento talent zúročen a využit i v dalších inscenacích. Nestává se totiž každý den, aby z devíti vystupujících souborů se plných sedm zúčastnilo národní přehlídky vůbec poprvé. To je příslib, který rovněž nemá obdoby.

Ano, dle výsledků letošní rakovnické přehlídky můžeme směle říci, že amatérské divadlo pro děti je na křižovatce a že nabralo správný směr. Záleží jen na samých divadelnících, zda tento směr nezůstane jen směrem, ale stane se cestou. Předpoklady k tomu jsou. Přeji divadlu pro děti, aby si i v budoucnu mohlo říci: UŽ NIKDY NEBUDU SPÁT V RÁKOSÍ, ABYCH NACHÁZELO POHÁDKY Z KOŠÍKU, VE KTERÝCH JE ROZMAZLENÁ PRINCEZNA ČI TŘI ZLATÉ VLASY DĚDA VŠEVĚDA, A LUCERNOU NEMUSELO VYKONÁVAT ČERTOVU SLUŽBU, NEDÍVAT SE JAK SE ČERTI ŽENILI, PROTOŽE BYCH SE MOHLO STÁT ZAPOMENUTÝM ČERTEM ČI FERDOU MRAVENCEM V CIZÍCH SLUŽBÁCH.

Milan Schejbal

1. Pohádky z košíku

2. Už nikdy nebudu spát v rákosí

KUKÁTKO vydává přípravný výbor. Toto 5. číslo vyšlo 7. listopadu 1999.
 Redakční kolektiv Jaroslav Mokrejš, Jan Švácha a Anna Rollová. Foto Jiří Chlum.
 Sazba Lokša PrePress Rakovník. Tiskne oddělení Kulturní centrum Městského úřadu v Rakovníku.